

CENTENARUL DESCOPERIRII INSULINEI „1921-2021”

Prof. Dr. Nicolae Hâncu, membru de onoare
al Academiei Române

Prof. Dr. Gabriela Roman, Președinte al
Federației Române de Diabet, Nutriție și
Boli Metabolice

Prof. Dr. Cornelia Bala, Vicepreședinte al
Federației Române de Diabet, Nutriție și
Boli Metabolice

„Medicul trebuie deci să fie, în același timp,
un savant care iubește din tot sufletul știința
medicală, adică știința omului; să fie o ființă
care se jertfește pentru alții, până la moarte
și, în sfârșit, să fie un învățător al omenirii sau
mai bine zis, un apostol al moralei!”

Nicolae Paulescu (1869-1931)

Lumea diabetului celebrează în următoarele luni CENTENARUL DESCOPERIRII INSULINEI „1921-2021” și CENTENARUL INSULINOTERAPIEI „1922-2022”. Ambele marchează evenimente epocale din istoria medicinei, a științei, a culturii, cu impact enorm asupra umanității.

Insulina este sufletul specialității noastre, salvatoare de vieți, dătătoare de speranțe și echilibru pentru milioane de oameni, iar insulinoterapia este cea mai complexă terapie cronică din medicină.

La descoperirea insulinei genialul savant român, Nicolae Paulescu, a avut o contribuție decisivă, comunicată în 23 iulie - 31 august 1921. Grație ei a fost posibilă inițierea insulinoterapiei, câteva luni mai târziu, în 11 - 23 ianuarie 1922.

Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice- FRDNBM a pregătit celebrarea celor două centenare, prin multiple și variate acțiuni care se vor desfășura în 2021 și 2022. Suntem convinși că noi toți vom fi parte din ele, deoarece memoria performanțelor și a făuritorilor este în inima moralei noastre profesionale.

NICOLAE PAULESCU – scurtă biografie profesională

S-a născut la 30 octombrie 1869, în București. După parcurgerea etapei gimnaziale de școlarizare, pleacă la Paris unde urmează Facultatea de Medicină. Devine apoi extern prin concurs al Spitalelor din Paris și ulterior intern la clinică celebrului profesor E. Lancereaux de la spitalul Hotel- Dieu. În 1897 obține doctoratul în medicină, dar și Certificatul de studii superioare în Chimie biologică la Universitatea Sorbona. Tot aici în 1898 obține al doilea Certificat de studii

superioare, de această dată în Fiziologie Generală. Devine doctor în Științe Naturale în anul 1899, iar în 1901 Doctor al Universității din Paris.

E. Lancereaux și N. Paulescu, Paris, 1905 (sursa: <https://www.revistagalenus.ro>)

În această perioadă, pe plan clinic a lucrat sub îndrumarea profesorului Lancereux , devenindu-i un apropiat colaborator. El l-a stimulat spre primele cercetări în domeniul diabetului. Împreună au elaborat *Tratatul de medicină Lancereux-Paulescu* în trei volume, apărute succesiv în 1903, 1906 și 1912. Între timp este numit profesor definitiv de Fiziologie la Facultatea de Medicină din București. De pe această poziție elaborează *Tratatul de Fiziologie Medicală*, în limba franceză, publicat la Paris în două volume 1919 și 1920.

Statuia lui Nicolae Paulescu, de lângă Facultatea de Medicină din București, dezvelită la 31 august 2001, în prezența președintelui Federației Internaționale de Diabet, Sir George Alberti (sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Paulescu)

A început cercetările medicale concomitent cu activitatea clinică. Împreună cu profesorul Dastre de la Universitatea Sorbona inițiază în 1899 primele studii referitoare la secreția internă a

pancreasului. Concomitent perfecționează o metodă originală de abordare a hipofizei. Lucrarea publicată la Paris a stârnit interesul celebrului profesor H. Cushing din USA care a preluat-o și a adaptat-o la om, recunoscând meritele lui Paulescu în acest sens.

În anul 1990, Nicolae Paulescu este ales *post-mortem* membru al Academiei Române, aceasta fiind cea mai prestigioasă poziție pe care un om de știință o poate dobândi în țara noastră.

Am dorit să prezentăm momentele cele mai importante din biografia profesională „preinsulinică” a lui Nicolae Paulescu, deoarece analizând-o realizăm excepționala pregătire complexă a viitorului savant, atât în domeniul clinic cât și al medicinei experimentale. Acestea i-au permis o gândire analitică profundă, precum și o cercetarea programatică desfășurată timp de aproape două decenii, toate conducându-l în final la descoperirea insulinei.

NICOLAE PAULESCU ȘI DESCOPERIREA PANCREINEI / INSULINEI

Descoperirea insulinei este rodul unor eforturi desfășurate de-a lungul mai multor decenii, de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX. Minți luminate, savanți consacrați sau cercetători pe cale de consacrare, au pus fiecare o cărămidă la dăltuirea ei. Acestea se desfășurau în cadrul efortului general de a descifra cauzele enigmaticei boli care era diabetul zaharat. Se viza în special descoperirea posibilităților de tratament, deoarece diabetul, deși foarte rar, era letal la câteva luni de la diagnostic (ne referim aici la diabetul zaharat de tip 1).

Originea pancreatică a diabetului a fost intuită încă din 1877 de către Lancereux care a descris modificările pancreasului la persoane cu diabet decedate. Tot el, în 1883 definește "diabetul pancreatic", iar în 1889 O. Minkowski și J. von Mering din Franța, au descoperit întâmplător diabetul care apare la câine după pancreatectomie. Aceasta a stimulat încercările de izolare a "factorului pancreatic" care ar putea explica producerea diabetului. Toate au fost doar "încercări", deoarece nici G. Zuelzer în Berlin, nici E. Scott în Chicago nu au reușit izolarea unei substanțe din pancreas care injectată câinilor "diabetici" să producă scăderea glicozuriei, fără efecte secundare majore. Dar ideea „mocnea”.

În 1909, belgianul J. de Meyer, intuiește că „insulele Langerhans”, descrise în pancreas încă din 1869 de către Paul Langerhans tot „întâmplător”, ar fi sursa unui factor cu rol în producerea diabetului, numindu-le INSULINE. Înfara intuiției nu a reușit să demonstreze nimic.

Pe acest teren al întâmplărilor, intuițiilor și eșecurilor experimentale, apare activitatea creatoare a lui Nicolae Paulescu. Era deja o personalitate medicală, perfect pregătit pentru o mare descoperire. Drumul spre ea a început la sugestia lui Lancereux care credea și el în originea pancreatică a diabetului. Primele încercări de izolare a „factorului pancreatic” diabetogen sunt efectuate încă din 1899. În 1911 publică rezultatele cercetărilor referitoare la formarea glicogenului în ficat sub influență acestui posibil factor. În anul 1912 descrie "Insuficiența pancreatică diabetică" în volumul trei al *Tratatului de Medicină Lancereaux-Paulescu*. Acest volum a fost scris integral de Paulescu deoarece Lancereaux a murit în 1910. Citind partea dedicată diabetului se remarcă excepționalele lui calități de clinician, aplicate la o boală enigmatică. Impresionează și corelațiile cu morfopatologia pancreasului sau evoluția modificărilor biochimice care la acea dată nu erau cunoscute.

Descoperirea insulinei a avut loc în laboratoarele catedrei de Fiziologie a Facultății de Medicină din București. Aici, în perioada 1914-1916 savantul a elaborat o nouă metodă de

pancreatectomie totală la câine, căruia i se inducea astfel diabetul zaharat. Totodată reușește printr-o metodă originală să izoleze, factorul pancreatic diabetogen, numit de el "Pancreina". Injectată la câinii deveniți diabetici prin pancreatectomie, ea produce o ameliorare evidentă a glicemiei, glicozuriei și cetonuriei. Toate analizele biochimice au fost efectuate chiar de Paulescu. Pregătirea din perioada pariziană și-a spus cuvântul. Datorită războiului, cercetările sunt întrerupte, întârziind de fapt anunțarea lumii că "pancreina" s-a descoperit. Cu aceasta era demonstrată nu doar cauza diabetului ci și tratamentul lui.

În anul 1920, publică pentru prima dată rezultatele cercetărilor sale în volumul al doilea al *Tratatului de Fiziologie Medicală*, publicat la Paris în limba franceză.

În 1921 face o sinteză a experimentelor sale și le prezintă prin patru comunicări la ședințele Societății de Biologie din București, aprilie-iunie, care apoi apar la Paris în *Compte Rendu des Seances de la Societe de Biologie*, numărul din 23 iulie. Revista era foarte cunoscută în lumea științifică, astfel că toți cei de bună credință au realizat epocala descoperire.

La 31 august 1921 în revista belgiană *Archives Internationales de Physiologie*, publicată simultan la Paris și Liege, Paulescu prezintă o altă sinteză, mai cuprinzătoare a cercetărilor sale intitulată "Recherches sur le rôle du pancréas dans l'assimilation nutritive". Ea este considerată ca „certificatul de naștere al pancreinei", devenită ulterior insulină. În plus, aici, Paulescu descrie pentru prima dată, că în diabet datorită deficitului de pancreină sunt afectate cele trei metabolisme glucidic, lipidic și proteic. Se reflectă astfel conceptul său integrator asupra patogenezei diabetului, rolul pancreinei în determinismul său, cât și posibilitatea de a trata diabetul prin administrarea ei. Această prioritate conceptuală trebuie subliniată, deoarece explică mai convingător importanța descoperirii lui Paulescu.

La 10 aprilie 1922 Nicolae Paulescu depune Brevetul de Invenție „Pancreina și procedeul fabricației ei". Reproducem din textul redactat chiar de el: "*Dau acest nume substanței active, descoperită de mine în extractul de pancreas...Revendic invențiunea produsului organic Pancreina, care injectată în sânge, produce o diminuare sau chiar o suprimare trecătoare a simptomelor diabetului.*"

N. Paulescu nu a administrat pancreina la om, considerând că pentru aceasta era necesară fabricarea unui medicament. În România nu era posibil acest lucru dar un grup de canadieni împreună cu Compania Lilly din Indianapolis - SUA au reușit, astfel că la 23 ianuarie 1922 prima injecție a preparatului "Iletin" - echivalentul pancreinei, a fost administrată lui Leonard Thomson, căruia i-a salvat viața. Avea 14 ani și suferea de diabet de câteva luni, ceea ce i-a produs o emaciere rapidă și severă, cântărind la acel moment doar 30 kg. O fotografie celebră ne arată cum era purtat pe brațe de mama lui. Tratamentul cu "Iletin" l-a recuperat în câteva zile.

Leonard Thomson înainte și după începerea tratamentului cu insulină (sursa; <https://www.mybraveboy.com>)

Astfel a început insulinoterapia în medicină. Leonard Thomson a devenit om de afaceri și o altă fotografie celebră ni-l înfățișează în această postură. Dar moare la 28 de ani din cauza unei bronhopneumonii. Încă nu fuseseră descoperite sulfamidele.

Compania Lilly a contribuit la rafinarea și purificarea extractului de pancreas prin biochimistul G. Walden. El a descoperit o metodă nouă de izolare a unor cantități mari de insulină din pancreasul de porc sau bovine, facilitând astfel producția ei pentru tratamentul curent. Numele de „insulină” a fost propus de MacLeod, scoțianul din echipa canadiană. El a declarat că: „Nu știa de sugestia anterioară făcută de către Jean de Meyer încă din 1909”; să-l credem?

Insulina a luat drumul Europei, mai precis Danemarca și Germania, unde a fost fabricată pentru prima dată în 1923 de către laboratoarele Nordisk și Hoechst iar în 1925 de către compania Novo. Ulterior, producția ei a devenit industrială prin companiile care azi de numesc Novo Nordisk și Sanofi, salvând vieți și redând calitatea vieții semenilor suferinzi.

În concluzie, descoperită în laboratoarele Facultății de Medicină din București, "pancreina" lui Nicolae Paulescu traversează oceanul, fiind replicată în laboratoarele Facultății de Medicină din Toronto fără a se recunoaște prioritatea lui Paulescu. Primește numele de insulină, apoi este convertită în medicamentul *Iletin* de către specialiștii companiei Lilly, fiind pentru prima dată administrată omului. Se reîntoarce în Europa, unde, în Danemarca, companiile Novo și Nordisk și în Germania compania Hoechst participă și ele la drumul său salvator în lume.

Dar cum s-a replicat descoperirea lui Paulescu în Canada, fără să i se recunoască prioritatea lui Paulescu în descoperirea ei, trebuie să fie explicat, pentru ca toate generațiile să privească fața adevărată a unei mari descoperiri „N. Paulescu”, umbrită de incorectitudinea canadiană, ceea ce a dus la nerecunoașterea adecvată din partea Fundației Nobel.

REPLICAREA CANADIANĂ A PANCREINEI

În vara anului 1921, un tânăr ortoped din Toronto, F. Banting, ajutat de și mai tânărul student Ch. Best, încep experiențele pentru izolarea factorului pancreatic prin care să se trateze

diabetul. Au fost primiți în laboratoarele profesorului J.J. Macleod, care conducea Catedra de Fiziologie de la Universitate. La începutul experimentelor el se afla în vacanță, la pescuit în Scoția, țara sa de baștină, apoi a condus experimentele celor doi „ne-experimentați”. Precizăm că cercetările canadiene au început după ce N. Paulescu a comunicat rezultatele sale, în iulie și 31 august. Ele au fost cunoscute de către canadieni. Spre sfârșitul anului reușesc izolarea factorului pancreatic, de fapt pancreina lui Paulescu. Efectele injectării la câine au fost favorabile, dar administrarea lui la Leonard Thompson în 11 ianuarie 1922 nu a avut efectele scontate pe glicemie și glicozurie însoțindu-se de abces la locul injectării. Atunci intră în acțiune biochimistul J.B. Collip, care purifică extractul. Injectat aceluiași Thompson, la 23 ianuarie 1922 se obțin rezultatele menționate anterior. Contribuția lui Collip la succesul administrării este deci enormă. Fără purificarea lui, injectarea ar fi fost un eșec. În zilele care au urmat compania americană Lilly pregătește medicamentul *Iletin*. Publicarea rezultatelor tratamentului la șapte bolnavi, s-a făcut în martie 1922, în *Canadian Medical Association Journal*. Lucrările lui Paulescu publicate la Paris în iulie sunt citate, dar total incorect. S-a scris că de fapt experimentele lui Paulescu nu s-au însoțit de ameliorarea diabetului. A fost o inimaginabilă eroare, explicată doar printr-un act deliberat incorect prin care nu se dorea recunoașterea priorității lui Paulescu în descoperirea pancreinei/insulinei. Ceea ce de fapt s-a reușit. Premiul Nobel a fost acordat în 1923 lui Banting și Macleod, care l-au împărțit cu Best și Collip.

În concluzie, așa-zisa descoperire canadiano-scoțiană a fost de fapt replicarea pancreinei lui Paulescu, fără a recunoaște acest lucru, dar au reușit administrarea cu succes a extractului pancreatic la om, adică au inițiat insulinoterapia.

N. PAULESCU - CUNOAȘTERE ȘI RECUNOAȘTERE

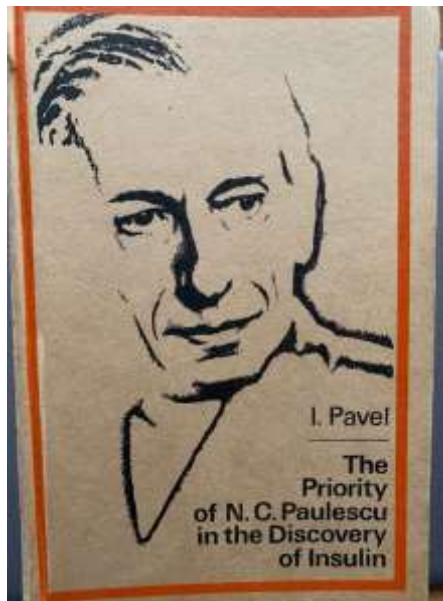
Celebrul romancier Gabriel Garcia Marquez scria că „*nu este suficient să fii cel mai bun, trebuie să fii recunoscut ca atare*”. Recunoașterea trebuie să urmeze performanței, drept care performanța trebuie cunoscută. Este ceea ce noi am considerat să facem în cazul descoperirii pancreinei/insulinei, adică cunoașterea priorității lui Paulescu.

Recunoașterea meritelor sale din păcate nu s-a făcut pe măsura faptelor. Au fost totuși multe încercări în acest sens, pe care le vom sintetiza în cele ce urmează.

Imediat după publicarea rezultatelor sale la Paris, în iunie-iulie 1921 Paulescu a fost felicitat de către americanii E. Scott și de către R. Murlin. Ambii încercaseră izolarea extractului pancreatic dar nereușind au abandonat experimentele. Ulterior, în 1923, Murlin, stimulat de rezultatele lui Paulescu, descoperă glucagonul. În anul 1926, însuși Macleod recunoaște meritele lui Paulescu în descoperirea pancreinei/insulinei, ceea ce demonstrează că, de fapt ele erau cunoscute în momentul cercetării lor. De ce nu au fost recunoscute? Răspunsul este simplu - nu doreau să împartă succesul.

Cu ocazia semicentenarului descoperirii insulinei, au apărut numeroase opinii naționale și internaționale referitoare la prioritatea lui Paulescu în descoperirea insulinei. Se remarcă activitatea deosebit de energică și bine documentată a profesorului I. Pavel care a încercat pe multiple căi să demonstreze prioritatea lui Paulescu în descoperirea insulinei. În anul 1976 publică în limba engleză monografia "The priority of N.C. Paulescu in the discovery of insulin", Editura Academiei RSR -București. Pe baza unei documentații impresionante și a unei corespondențe chiar cu Best, se dovedește clar că Paulescu a descoperit pancreina/insulina cu

câteva luni înainte a celor din Toronto. Citirea greșită a rezultatelor lui Paulescu de către grupul canadian a fost explicată de către Best prin „greșeala traducerii în engleză a textului original care era în franceză”. Profesorul Pavel a apelat și la profesorul A. Tiselius, președintele Fundația Nobel care a explicat că eventuala greșeală în acordarea Premiului Nobel nu putea fi corectată. Statutul Fundației nu permitea acest lucru. Dar a menționat că ar fi fost corect ca și Paulescu să primească înalta distincție. Trebuie precizat că propunerea pentru acordarea Premiului Nobel canadienilor a făcut-o A. Krogh, laureat al Premiului Nobel pentru medicină în 1920. O astfel de propunere pentru Paulescu ar fi trebuit să vină și din partea Facultății de Medicină din București, unde de fapt pancreina a fost izolată pentru prima dată. Acest lucru nu s-a produs. Nimeni din partea României nu l-a propus. Fără a fi malițioși, credem că dacă Paulescu descoperia pancreina/insulina în laboratoarele din Franța, el ar fi fost laureatul Premiului Nobel în anul 1923.

I. Pavel. "The priority of N.C. Paulescu in the discovery of insulin", Editura Academiei RSR-București, 1976

Profesorul Ian Murray din Glasgow- UK, bazat pe cunoașterea integrală a lucrărilor lui Paulescu, publică numeroase articole demonstrând prioritatea acestuia în descoperirea insulinei. Aceasta se petrecea în anul 1969, în ajunul semicentenarului insulinic. A fost contrariat de injustiția făcută lui Paulescu.

În anul 2001 când se sărbătoreau 80 de ani de la descoperirea insulinei, România a desfășurat mai multe acțiuni pro-Paulescu. Împreună cu Institutul Cultural Român condus la acea dată ca președinte de Augustin Buzura, FRDNBM organizează celebrarea descoperirii insulinei printr-un simpozion desfășurat la Sinaia, în prezența Președintelui României, I. Iliescu, a Acad. Eugen Simion, Președintele Academiei Române și a Acad. N. Cajal, Președintele Academiei de Științe Medicale precum și cu o semnificativă participare internațională prin Profesorul Serrano-Rios, vicepreședinte al Federației Internaționale de Diabet (IDF).

Simpozionul „80 de ani de la descoperirea insulinei”, Sinaia, 2001

În același an, FRDNBM a propus IDF-ului (International Diabetes Federation) inițierea „Premiului internațional Paulescu” prin care se recunoștea prioritatea lui Paulescu în descoperirea insulinei. Propunerea a fost acceptată, primul Premiu urmând să fie decernat Profesorului Bolli, la Paris în luna august 2003, cu ocazia Congresului IDF. Era menționat în programul Congresului, iar concomitent, la inițiativa profesorului C. Ionescu-Târgoviște trebuia să se dezvelească o placă comemorativă în memoria lui Paulescu la Spitalul Hôtel-Dieu, unde a lucrat savantul. În mod surprinzător, ambele manifestări au fost anulate de către organizatori, la presiunea ziarului *Le Monde*, care îl acuză pe Paulescu de antisemitism.

Fotografie din timpul Congresului IDF de la Paris, august 2003. Prof. N. Hâncu discutând cu Prof. G Cathelineau, Președintele Congresului, despre anularea sesiunii în care urma să se decerneze „Premiul Paulescu”

Câteva luni mai târziu Premiul a fost acordat Prof. Geremia Bolli din Italia la Congresul Federației noastre, chiar în prezența Președintelui IDF, Profesorul P. Lefebvre din Belgia.

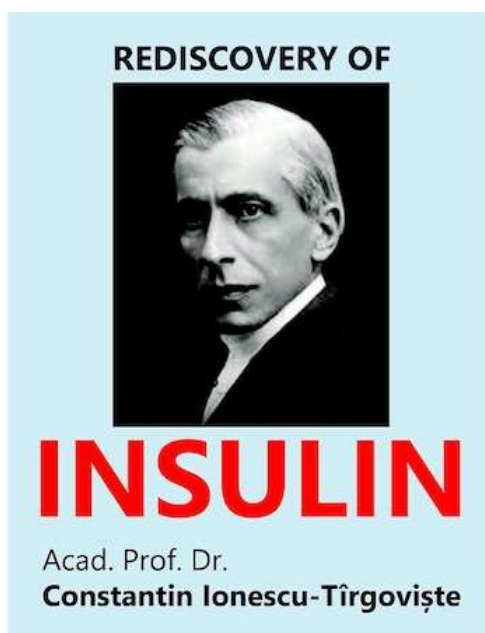
Prof. Geremia Bolli (Italia) primind „Premiul internațional Paulescu” de la Prof. N. Hâncu, Satu-Mare, 2003

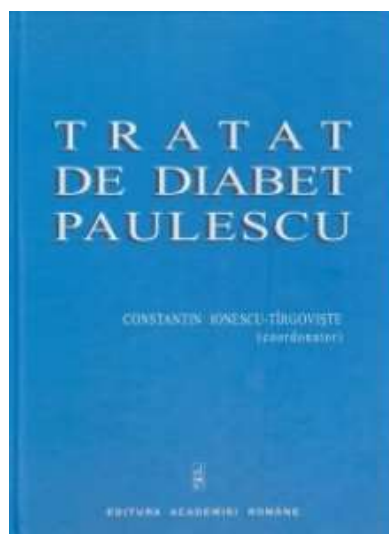
Prof. P. Lefebvre (Președinte IDF), Prof. Geremia Bolli (Italia) și Prof. N. Hâncu la ceremonia de decernare a „Premiului internațional Paulescu”

După acele momente de mare insatisfacție pentru noi românii, am continuat să reamintim tuturor cu orice prilej că adevăratul descoperitor al insulinei a fost N. Paulescu. În acest sens o activitate deosebită a avut-o academicianul C. Ionescu-Târgoviște care a descifrat în cercetările lui Paulescu toate aspectele posibile, le-a sintetizat impecabil și le-a prezentat lumii medicale la multiple manifestări științifice internaționale. A apărut cu brio meritele lui Paulescu în Grecia, când în 2005 s-a organizat o dezbatere internațională pe acest subiect. Atunci adevărul științific a fost învins de către argumentele neștiințifice ale celor ce îl acuzau pe savantul român de antisemitism. Colegul nostru devine un adevărat biograf a lui Paulescu, dar și a lumii științifice legate de el. În acest sens a publicat lucrări de o însemnătate excepțională, cum este "Re-discovery of insulin", editura Geneze - București, 1996, care a fost reeditată în 2019 și mai ales impresionantele capitole dedicate lui Paulescu din *Tratat de diabet - Paulescu*, editura Academiei

Române, 2004. Aceste lucrări ne-au ajutat în prezentarea pe care încercăm să o facem, pentru ca toți să cunoască rolul lui Paulescu în descoperirea insulinei.

Coperta cărții „Rediscovery of insulin”, autor Acad. C. Ionescu-Tîrgoviște, Coresi Publishing House, 2019

Coperta cărții „Tratat de diabet Paulescu”, coordonat de Acad. C. Ionescu-Tîrgoviște, Editura Academiei, 2013

În perioada 2001-2005 când unul dintre noi (*n.a.* N. Hâncu) a fost secretarul Comitetului de „Învățământ postuniversitar” din cadrul EASD, am organizat în România „Cursurile Internaționale N. Paulescu” care s-au desfășurat la Cluj-Napoca (de două ori), Satu-Mare, Arad, Craiova. Toate au fost coordonate de Facultăți internaționale, formate din personalități prestigioase din țară și din Europa. Ele au oferit nu doar o bază de perfecționare postuniversitară, dar și un prilej de a reaminti tuturor de adevăratul descoperitor al insulinei. Cursurile Paulescu

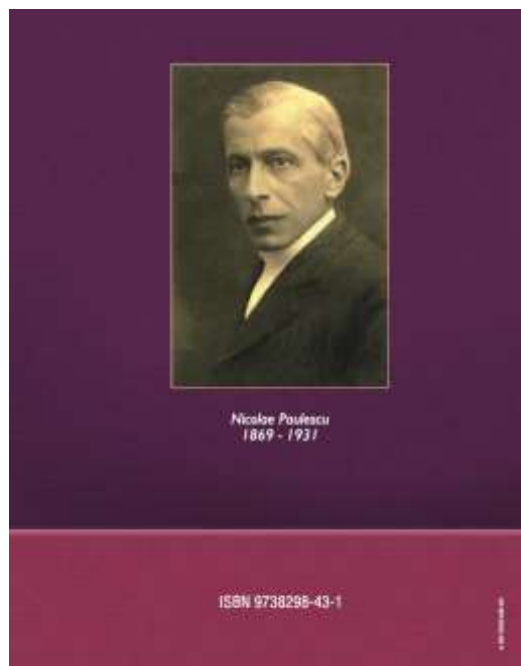
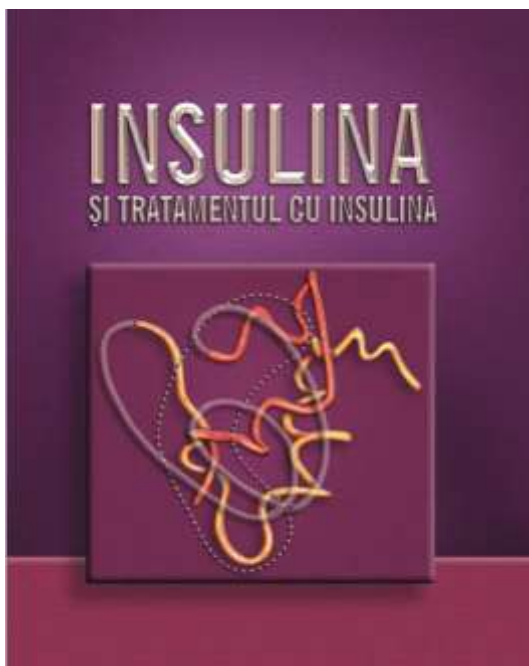
au continuat și după aceea, fiind organizate de către FRDNBM, inclusiv în acest an desemnat „Anul Paulescu”.

Facultatea internațională și participanții la Al 3-lea Curs postuniversitar „Nicolae Paulescu”, Arad, noiembrie 2004

În fotografie pot fi remarcate personalități internaționale din domeniul diabetologiei cum sunt D. Tschoepe (Germania), I. Raz (Israel), D. Micic (Serbia), H. Toplak (Austria), I. A. Știrban (Germania), precum și lideri de opinie din diabetologia românească

Tot în cadrul acțiunilor care, pe parcursul timpului, au subliniat importanța contribuției lui N. Paulescu la descoperirea insulinei a fost publicarea în anul 2004 a monografiei *Insulina și tratamentul cu insulină*, autori Ioan A. Vereșiu, N. Hâncu, Gabriela Roman, în Editura Echinox, Cluj-Napoca și care, ca dealtfel toate cărțile publicate de către colectivul nostru de la Cluj, are pe coperta 4 portretul lui Nicolae Paulescu.

Insulina și tratamentul cu insulină, autori Ioan A. Vereșiu, N. Hâncu, Gabriela Roman, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2004

NICOLAE PAULESCU ÎN MEMORIA NOASTRĂ

În anul 2011 se împlinesc 90 de ani de la descoperirea insulinei. Cu această ocazie Academia Română a organizat o ședință omagială unde eu, Nicolae Hâncu, am rostit crezul meu în titanica opera a lui Nicolae Paulescu. Comunicarea mea a fost „Paulescu în memoria noastră”, publicată imediat în ziarul *Făclia* cu ocazia Zilei Mondiale a Diabetului - 14 noiembrie. Doresc să-l reproduc integral cu riscul că unele relatări au fost menționate.

.....

Când, în 1999, am preluat președinția Societății Române de Diabet, Nutriție, Boli Metabolice și apoi, în 2001, a Federației Române de Diabet, Nutriție, Boli Metabolice, mi-am propus, alături de colegii mei din cele două board-uri, ca obiectiv suprem acțiuni complexe prin care lui Nicolae Paulescu să i se recunoască pe plan internațional meritele în descoperirea insulinei.

În anul 2001 se împlinesc 80 de ani de când N. Paulescu anunța lumii rodul geniului său, iar noi, printr-un gest de solidaritate națională la care s-au alăturat mari personalități europene, am marcat evenimentul la Sinaia. Totul a fost sub egida Institutului Cultural Român, a Academiei Române și a Guvernului României. Academicianul Eugen Simion, Președintele de atunci al Academiei, și Academicianul Augustin Buzura au patronat ceea ce noi defineam atunci ca fiind omagiul adus inegalabilului Paulescu.

A urmat dezvelirea bustului lui Paulescu datorită eforturilor personale ale Universității „Carol Davila” și ale Prof. C. Ionescu Tîrgoviște.

Ne îndreptăm cu pași hotărâți spre ceea ce la un moment dat eram siguri că vom obține: *Premiul Internațional Nicolae Paulescu* care trebuia să fie decernat la Paris cu ocazia Congresului Federației Internaționale de Diabet (IDF). Ce a urmat - se știe. Așa ca întotdeauna, când politicul

și ideologicul intră în lumea științei, aceasta din urmă este păgubită. Pentru prima dată în istoria congreselor IDF, o sesiune deja planificată și introdusă în program a fost anulată. Era sesiunea dedicată lui Nicolae Paulescu, prin decernarea primului Premiu Internațional care îi purta numele. Ca o consolare, președintele de atunci al IDF, Profesorul Pierre Lefebvre, a participat la Satu Mare la decernarea *Premiului Nicolae Paulescu* Profesorului Geremia Bolli, cu ocazia Congresului Federației noastre.

Furtuna nu a trecut, a urmat în 2005 „Procesul Paulescu”, desfășurat pe o insulă grecească, atunci când brilianta pledoarie a colegului C. Ionescu Tîrgoviște i-a încântat pe toți, dar finalul nu a fost cel dorit.

Ceea ce trebuia să fie o flacără devenise un jar mocnit din care a țâșnit totuși făclia Paulescu la Toronto, când, la Congresul IDF din 2009, Profesorul Alberto de Leiva l-a repus pe pedestal.

Privind la viața acestui „mare, dar biet om” (I. Pavel) ne întrebăm care este adevărata față a adevărului. Iar pentru a afla răspunsul am apelat la înțelepciunea și judecata marilor gânditori.

Gabriel Garcia Marquez recunoaște că „mai este un adevăr dincolo de adevăr”, dar „nu în tărâmul întunecos al adevărului uitării”. Atunci m-am îndreptat spre Marlaux care recunoaște „arta ca un antidestin, adică fructul creației ca un antidestin”. Descoperirea lui Paulescu, insulina, ar trebui să o privim ca pe dramaticul său antidestin. Schopenhauer spune că „adevărata valoare nu are nevoie de celebritate, mai ales în cazul unor genii. Dacă cel talentat nimerește o țintă pe care alții nu o pot face, geniul nimerește ținta pe care alții nu o văd”, spunea marele filozof la vârsta la care contemporanii săi încă nu îi găsiseră pedestalul. Ei bine, Paulescu a intuit ținta (pancreasul beta-insular) și apoi a nimerit-o.

Ce a însemnat descoperirea lui Paulescu?

Paulescu „nu a dorit să strivească corola de minuni a lumii” (L. Blaga). El a venit însă în întâmpinarea lui Blaga care, intuind parcă epidemia de diabet ce avea să vină, spunea „intrat-a o boală în lume”, iar cei ce o au, aparent resemnați, „o poartă fără lacrimi”, strigînd totuși „Pămîntule dă-mi trupul înapoi”, pentru că „viața întreagă eu voi căuta viață”. Tot Blaga ne avertizează că „fiecare organ își are memoria sa” și că „omul poate să înșele natura, să o păcălească, să o întreacă sau să o strice”. Paulescu a vrut să o întreacă și a reușit, dăruind umanității insulina.

Care este, deci, locul lui în Pantheonul umanității?

În timpurile grele în care își pregătea cu măiestrie succesul, Gabriel Garcia Marquez recunoștea că „nu este suficient să fii cel mai bun, trebuie să fii recunoscut ca atare”. Întrebând un anonim insulinoțratat cine a descoperit insulina, cu siguranță ar răspunde că nu știe, dar că este convins că datorită ei trăiește și, ca atare, îl venerază.

Să ne amintim că Freud a spus: „Nemuritor devine acela care este tot mai mult iubit de tot mai mulți anonimi”. Paulescu este astfel un nemuritor glorificat de anonimi, iar acestor anonimi genialul savant, prin insulină, le-a dăruit forța de a dobîndi victoria învingătorilor, pentru că cel care până în 1921 era răpuș de boală, acum o înving, adică sunt sănătoși condiționat.

Ce este astăzi terapia cu insulină?

Terapia cu insulină este cel mai complex, pretențios și copleșitor tratament din patologia umană.

Nimic nu o depășește!

Pentru că insulinoterapia implică participarea zilnic repetitivă, timp de ani și decenii, a persoanei tratate, sub observația educatorului, a medicului, dar și a familiei.

De aceea, în cazul insulinoterapiei nu putem opera cu gândirea numerică de tipul „medicament ieftin sau scump”. Pentru că ***insulina este medicamentul care salvează viața, prețul ei fiind deci prețul vieții***. Iar Marlaux, care a coabitat cu moartea în zbuluciumul creației sale, recunoaște: „o viață nu valorează nimic, dar nimic nu valorează cât o viață”.

Așadar, în fața insulinoterapiei avem o singură judecată: ***cea clinică***, ce înseamnă valoarea eficienței și eficiența valorii. Nu putem accepta ***judecata cinică*** pentru că „cinic este acela care știe prețul la toate, dar valoarea la nimic” (O. Wilde).

În concluzie, aș spune: cazul Paulescu nu s-a încheiat. Nu știm ce ne rezervă viitorul, pentru că „el nu ne trimite heraldi; este prea inteligent și prea crud să o facă”, ne avertizează înțeleptul gânditor (Oscar Wilde). Cred însă că Paulescu a fost un sfânt canonizat pe altarul diabetului. Iar în fața sfinților trebuie să ne închinăm. O fac și eu de decenii, și o voi face mereu, atât timp cât prin insulină voi salva viețile semenilor.

.....

La încheierea ședinței de la Academie, am discutat cu celebrul romancier, academicianul Augustin Buzura, coleg cu mine la Facultatea de Medicină din Cluj. I-am propus să scrie scenariul pentru un film despre Paulescu. Aproape ca l-am convins. Dar...”timpul nu a mai avut răbdare cu el”. Poate că altcineva se va apropia de acest personaj eroic, pentru ca prin cea de a șaptea artă, nemurirea lui să aibă un nume.